

DOI: 10.31866/2410-1311.36.2020.221047

УДК 7.03+008]:167:303.446.2

АКТУАЛЬНІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ ТА ПРОЦЕСИ: ПРОБЛЕМАТИКА НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Бабій Надія Петрівна

Кандидат мистецтвознавства, доцент,

ORCID: 0000-0002-9572-791X, e-mail: nbabij26@gmail.com,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна, 76000

Для цитування:

Бабій, Н.П. (2020). Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу. *Питання культурології*, (36), 69-78. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.36.2020.221047>.

Анотація:

Мета статті – конкретизація визначення актуальних термінів і понять у парадигмі прикладних культурологічних досліджень. В статті досліджуються поняття «культурні практики та процеси», «мистецькі практики», «артпроцеси» та проблеми у визначенні певних термінів і їх комбінаційного поєднання. Зокрема: «Культурологія», «Cultural Studies», «Culturology» і визначення місця мистецьких практик у культурологічному дискурсі та «актуального» в системі дослідження сучасного мистецтва. Отже, на сьогоднішньому етапі, актуальним постає опрацювання проблематики культурно-мистецьких досліджень з огляду на їхню гостру соціальну значущість. Методологія дослідження: застосовано методи, відповідні системному культурологічному підходові, зокрема метод синтезу, що допоміг зіставити та узагальнити наукові джерела і літературу; системний метод для аналізу культурологічних аспектів мистецьких процесів. Таким чином, з допомогою заявлених методів зібрані та науково обґрунтовані існуючі теорії щодо розуміння окремих якостей визначеної проблеми. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній на основі аналізу міжнародної та вітчизняної наукової дискусії теоретичних і практичних досліджень культурних та мистецьких практик сформульовано комплексне визначення «актуальні культурно-мистецькі практики та процеси»; з'ясована роль об'єкту у міждисциплінарних дослідженнях. Висновки. Отже, вивчаючи Cultural Studies як міждисциплінарну галузь, що досліджує взаємозв'язок політичних, суспільних відносин та впливу на них культурних у загальному змісті процесів пропонуємо авторське визначення «актуальні культурно-мистецькі практики та процеси». Під ними ми розуміємо громадянсько значущу, гостро експериментальну естетичну діяльність людини / людей, пов'язану зі створенням творів мистецтва, їх освоєнням у громадських просторах, збереженням, перманентним застосуванням чи демонстрацією, а також якісну зміну станів або явищ мистецьких форм, систем, об'єктів, взаємодій, що відбуваються у ході розвитку загальної чи конкретної культури суспільства, вважаються сучасними на момент

їх виникнення та породжують гострий соціальний резонанс. Актуальні культурно-мистецькі процеси характеризуються унікальністю, а їх варіантність визначається поєднанням умов та обставин протікання. У цьому сенсі вони є динамічними формами, а культурно-мистецькі практики можуть розглядатись як артефакти цих форм.

■ **Ключові слова:** актуальне в мистецтві; культурно-мистецькі практики; культурно-мистецькі процеси

■ Вступ

Аналізуючи постіндустріальну сучасність другої декади XXI ст., де виробничі відносини вже не мають основоположної ролі, переконуємось, що саме культура є надпотужним чинником соціального розвитку, ресурсом, що визначає векторність містечок, міст, регіонів. Поняття «культурні практики та процеси», «мистецькі практики», «артпроцеси» тощо, хоча й не є надновими термінами, проте саме тепер відбувається їх масове поширення як у наукових дослідженнях, так і у публіцистиці.

Однак, тут постають проблеми у визначенні певних термінів і понять та їх комбінаційного поєднання. Зокрема, окремого уточнення досі потребують споріднені, але не тотожні поняття: «Культурологія», «Cultural Studies», «Culturology» і визначення місця мистецьких практик у культурологічному дискурсі та «актуального» в системі дослідження сучасного мистецтва.

Отже, на сьогоднішньому етапі прикладного культурологічного дискурсу, актуальним постає опрацювання проблематики культурно-мистецьких досліджень з огляду на їхню гостру соціальну значущість. Cultural Studies обрали нами як міждисциплінарна галузь, що досліджує взаємозв'язок політичних, суспільних відносин та впливу на них культурних у загальному змісті процесів.

Вітчизняні дослідники, врегульовуючи термінологічну базу, структуру культурологічного вчення, переважно звертаються до праць британських та американських дослідників міждисциплінарних студій (Річард Гогарт, Едвард Томпсон, Реймонд Вільямс, Стюарт Гол, Річард Джонсон).

Тематизацію культурних практик актуалізує О. Копієвська. Дослідниця докладно та всебічно аналізує відмінності українського, британського та американського трактування «культурних досліджень», розуміння «практик» та подає власне визначення «культурна практика», під яким визначає «предметно-практичну діяльність людини / людей, пов'язану зі створенням, поширенням або споживанням культурних продуктів» (Копієвська, 2019, с. 52).

Питання неспоріднених поглядів на культурологію як науку, «сміслові аспекти культури і Cultural Studies як конкретної методології вивчення феноменів популярної культури» декларують С. Русаков, Н. Ткачук (2016, с. 157) які вказують, що Cultural Studies «спрямована на вивчення її предмета з погляду культурної практики і її становлення до влади», основною метою якої є «розкриття відносин влади та вивчення, як на ці відносини впливають форми культурної практики» (с. 161).

Термінологічні тонкощі різниці перекладу окремих визначень мистецьких практик, а також легітимності їх стилістичної приналежності на теренах Львова

аналізує О. Голубець (2001). Важливу дискусію навколо форми та самоназви сучасного мистецтва, культурних практик відзначає О. Сидор-Гібелінда (2008).

Однак, недостатньо висвітленими залишаються питання комплексного визначення культурно-мистецьких практик, поглядів на культурологію як науку та структуру культурологічного вчення.

■ **Мета статті**

Аналізуючи зарубіжний та вітчизняний науковий дискурс конкретизувати визначення актуальних термінів і понять у парадигмі прикладних культурологічних досліджень.

Методологія дослідження: застосовано методи, відповідні системному культурологічному підходу, в тому числі метод синтезу, що допоміг зіставити та узагальнити наукові джерела і літературу; системний метод для аналізу культурологічних аспектів мистецьких процесів. Таким чином, за допомогою заявлених методів зібрані та науково обґрунтовані існуючі теорії щодо розуміння окремих якостей визначеної проблеми

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній на основі аналізу міжнародної та вітчизняної наукової дискусії теоретичних і практичних досліджень культурних та мистецьких практик сформульовано комплексне визначення «актуальні культурно-мистецькі практики та процеси»; з'ясована роль об'єкту у міждисциплінарних дослідженнях.

■ **Виклад матеріалу дослідження**

Представники Франкфуртської філософської школи Теодор Адорно, Макс Горкгаймер уперше використовують термін «культурна індустрія». Критикуючи індустріалізацію та комодифікацію в культурно-мистецькій сфері, згадуючи насамперед такі масові індустріальні види – радіо та телебачення, автори наголошують на непорушності «елітарності», як форми сприйняття мистецтва та культури в суспільстві (Адорно & Хоркхаймер, 1947/1997).

У британському науковому дискурсі Р. Джонсон (2012) підтримує модерні погляди Карла Маркса, відповідно до яких культура є «областю соціального розмаїття та боротьби» (с. 82). Автор розвиває проблематику принципів критичного мислення, а саме: яким чином академічна наука може бути корисною для отримання корисних знань (с. 84). На його думку «теорія» має статус «абстракції» та протиставляється «конкретним дослідженням». Культурні дослідження він визначає як інтелектуальну та політичну традицію щодо академічних дисциплін, з точки зору теоретичних парадигм чи на основі відповідних об'єктів дослідження (с. 86), однак у полеміці культурних досліджень визнає першість модерністичного та, особливо, постмодерністичного дискурсу, оскільки «сучасний формальний аналіз передбачає докладний та систематичний опис суб'єктивних форм, їх тенденцій та впливів» (с. 113).

Аналізуючи британський та американський напрями Cultural Studies С. Русаков та Н. Ткачук (2016) зауважують, що його новизна полягає в розширенні поняття культури, яке раніше обмежувалося здебільшого мистецтвом у вигляді найкращих зразків та досягнень людства, представлених у музеях та галереях.

Для Cultural Studies культура – одна з форм соціальної практики, повсякденність, спосіб життя. Культура – це те, чим просякнуті всі соціальні практики в суспільстві, вона є їхнім комунікативним ядром. Cultural Studies зосереджуються довкола питання динаміки сучасної культури, її історичного коріння та розбіжностей. Зі свого боку, О. Копієвська (2018) визначає Cultural Studies як «сукупність методологічно й дисциплінарно гетерогенних, але тематично пов'язаних концептуальних дискурсів», де культура виступає як фрагментарна, мозаїчна, гібридна (с. 57).

Однак у цьому контексті закономірним постає питання: чи розвиток виробничих відносин, інформаційна революція, демократизація усіх процесів, глобалізація залишають місце для мистецтва, яке за сучасними мірками, з одного боку, належить до академічних постулатів, з іншого – є продуманою маркетинговою стратегією, пов'язаною із загальною лібералізацією суспільства. Чим стали мистецькі практики у структурі Cultural Studies на початку XXI сторіччя. Повертаючись до досліджень Р. Джонсона (2012), можемо з упевненістю стверджувати дієвість алгоритму Cultural Studies – Art, оскільки форми, закономірності та конвенції класичних видів мистецтва (література, живопис, театр тощо) мають значний соціальний вплив. Культурний продукт сприймається соціумом як певний текст, тож важливо донести до загалу коди, з допомогою яких цей текст прочитується, залежно від рівня споживача. Очевидно, що культурні зміни пов'язані зі змінами активностей, смаків, ідей, бажань. Людина масової культури на початку XXI ст. набуває рис активного споживача, де активність розглядається як культурна практика, здатність прочитувати коди та перетворювати пропонуване індустрією. Р. Джонсон (2012) наводить ще один важливий аргумент: необхідність розподілу функцій між тими, хто пише тексти (творцями), та тими, хто навчає загал їх читати, коментує культуру (критиками). В есе «Культура проста» Реймонд Вільямс визначає культуру як спосіб життя. Цитуючи принципи Маркса: «Культура зрештою має розумітися з огляду на систему виробництва», доповнює: «Культура – це спосіб життя, а мистецтво є частиною соціальної організації, на яку безпосередньо впливають економічні зміни» (Уільямс, 1958).

Коментуючи вітчизняну дилему тлумачення термінології сучасне – актуальне – контемпораріарт – contemporaryart, звертаємось до праць культурологів та мистецтвознавців. Взаємодія між традиційним (масовим) та тим, що ми розуміємо під сучасним, актуальним насправді значно глибша, аніж видається на перший погляд. Традиційне свого часу було сучасним, а сучасне в основі має традиційне.

Чи не першим «актуальне» в літературі окреслив наприкінці 90-х років ХХ сторіччя Володимир Єшкілев (б. р.) як проблему спроможності твору перебувати в часі й метачасі та утримувати сенс творення щодо цих вимірів. «... Цінності як вимоги до волі та мети, покладені на часові координати, породжують категоріальний вимір «актуального», тобто «ціннісного сьогодні»...корпус актуального знаходиться в метачасі, на перехресті зажаданих кон'юнктурою ідей та незалежної від кон'юнктури позалюдської волі... Актуальність можна ще визначити як буттєве погодження вимог з процесом (модю) художнього суцього та з вимогами «утримання вищого творчого сенсу»». Тож, як бачимо, автор, акцен-

туючи на сенсовості, «позалюдській волі», наголошує на відмінності мистецтва (в конкретному випадку – літератури) від творчості.

Олег Сидор-Гібелінда (2008) синонімом «актуального» вважає «contemporary art», тобто «експериментально-пошукове мистецтво наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст... ситуативний синонім ПОСТМОДЕРНУ. Ні в якому разі не означає мистецтва, сучасного лише внаслідок своєї хронології появи на світ» (с. 291).

Катерина Бусол (2013), під сучасним («contemporary») розуміє не мистецтво, що твориться безпосередньо сьогодні: у 90-х, 2000-х, нині, а протирічливі культурні феномени різних епох, що вважались сучасними на момент їх виникнення та породжували гострий соціальний резонанс. Одночасно як традиційні, розглядаються культурні процеси і твори, що стали прийнятними для суспільства.

Тамара Злобіна (Радинський & Злобіна, 2010), визначаючи «актуальність», наголошує на темпоральності як основного критерію «...сучасне мистецтво – це мистецтво доби тотального панування часу над простором, що привілеює часову синхронність, рівнобіжність темпорального виміру, належність до єдиного хронологічного контексту. Не відповідати цим вимогам означає не належати до сфери «сучасного мистецтва», яке не може бути «актуальним» на місцевому рівні й «неактуальним» назовні». Вона ж зауважує, що усі спроби «осучаснити» пострадянське мистецтво насправді зводились до намагання поставити його на контрольований виробничий потік: «Мистецтво проголошувалося такою ж інституцією ліберального суспільства, як, скажімо, прозорі вибори, а митці мали стати кимось на кшталт членів виборчих комісій, які можуть не лише спостерігати за дотриманням демократичних процедур, але й спрямовувати свої скарги у відповідні інстанції». «...Із привілейованого громадського спостерігача митець знову перетворився на дизайнера дозвілля, цього разу капіталістичного...» (Радинський & Злобіна, 2010). Журналістською профанацією є використання кириличної кальки «контемпораріарт» для окремих феноменів, оскільки «...контемпораріарт – це і є contemporary art, сучасне мистецтво, а сучасне мистецтво, своєю чергою – це все мистецтво, яке твориться зараз. Таким чином, не можна говорити про «сучасне мистецтво» і просто «мистецтво» – існує тільки хороше й погане сучасне мистецтво» (Радинський & Злобіна, 2010).

П. Герчанівська (2015) визначає культурні процеси як «зміни у часі станів культурних систем та об'єктів, а також типові моделі взаємодії між людьми та соціальними групами» (с. 343). Під культурно-мистецькими процесами розуміємо якісну зміну станів або явищ мистецьких форм, систем, об'єктів, взаємодій, що відбуваються у ході розвитку загальної чи конкретної культури суспільства.

Формулювання терміну «мистецькі практики» пов'язується переважно з авангардними напрямками мистецтва початку ХХ ст., презентаціями творів на вулицях та інших просторах. Важливою функцією мистецтва цього періоду була дієвість, соціальна комунікація. Мистецтво повинно було вразити, викликати активну реакцію стороннього. Авангардне мистецтво відкидало традиційні академічні інституції для свого вираження: театральні та концертні зали, музеї, галереї, завойовуючи невластиві нові простори (як стаціонарні, так і пересувні). Як зауважує Лілія Немченко (2015): «Хоча світоглядно-естетичні витоки сучасних мистецьких практик знаходяться у полі авангарду, реальне їх існування пов'яза-

не з репрезентацією посткласики», де під посткласикою розуміється алогічне, позасмислове завершення, кінець усіх кінців, що відкидає протиставлення високого та низького, елітарного і масового, де достатньою умовою актуальності є перформативність як якість «зробленості» на публіку, репрезентативності, зміщення акценту з результату практики на процес.

У сказаному контексті, до мистецьких практик залучають динамічні: інсталяція, флешмоб, гепенінг, перформанс; та статичні: стріт-арт, паблік-арт. У класичних формах декларувався постулат: мистецтво не повинно пахнути потом. Перформативність же, як риса дієвості, навпаки заохочує до демонстрації усіх рівнів підготовчих та виконавських процесів. У минулому виставкові (непроцесійні) види мистецтва: живопис, графіка, одночасно література нині набувають процесійних рис, стають важливими як «інші» види активної комунікації. Додамо, що неспоріднені раніше види: візуальні, вербальні, пластичні, сьогодні змішуються, утворюючи нові підвиди, жанри. Мистецькі практики, що демонструються поза звичними спеціалізованими просторами, захоплюють у коло своїх творців і цілком випадкову аудиторію, чим збагачують як сам текст, так щоразу і доповнюють його смисли.

Артпрактики втрачають сенс за відсутності публіки. Саме цим вони підтверджують свій статус структурної одиниці Cultural Studies. Публічністю вони споріднені з політикою – виконавське мистецтво близьке до політичного дискурсу (Арендт, 2014) і, як політика, хоча і доступні усім, втім орієнтовані на певного глядача. Традиційне, масове – звично має ширшу аудиторію, пов'язану з транслюванням загальних культурних практик. Артпрактики XXI ст., в сенсі їх належності до мистецтва, не сприймаються однозначно або сприймаються із нерозумінням непідготовленим глядачем. Однак, спостерігаючи за культурно-мистецькими процесами, відзначимо певний прогрес: від майже повної ізоляції та несприйняття у 80-х – 90-х роках ХХ ст. до зацікавленості, співучасності, обговорюваності серед нинішньої молоді аудиторії, чії вподобання, як не дивно, більшою мірою пов'язані з масовою культурою, аніж представників класичних шкіл чи старшого покоління. Складно назвати ці зміни позитивними, адже, потрапляючи у простір масової культури, артпрактики демократизуються. Позаяк публіка не вимагає визнання за ними статусу творіння (Немченко, 2015), багато митців комерціалізуються, чи деградують, наслідуючи самих себе. «Актуальне», через невмотивоване використання втрачає первісну гостроту, набуває статусу модного визначення, активно використовується у споживацтві. Тож, втрачаючи громадянську значущість, гостроту експериментальності, актуальне стає неактуальним «і перетворюється на індустрію з виробництва статусних художніх товарів» (Радинський & Злобіна, 2010).

■ Висновки

Отже, вивчаючи Cultural Studies як міждисциплінарну галузь, що досліджує взаємозв'язок політичних, суспільних відносин та впливу на них культурних у загальному змісті процесів пропонуємо авторське визначення «актуальні культурно-мистецькі практики та процеси». Під ними ми розуміємо громадянсько значущу, гостро експериментальну естетичну діяльність людини/людей, пов'язану зі створенням творів мистецтва, їх освоєнням у громадських просторах, збере-

женням, перманентним застосуванням чи демонстрацією, а також якісну зміну станів або явищ мистецьких форм, систем, об'єктів, взаємодій, що відбуваються у ході розвитку загальної чи конкретної культури суспільства, вважаються сучасними на момент їх виникнення та породжують гострий соціальний резонанс. Актуальні культурно-мистецькі процеси характеризуються унікальністю, а їх варіантність визначається поєднанням умов та обставин протікання. У цьому сенсі вони є динамічними формами, а культурно-мистецькі практики можуть розглядатись як артефакти цих форм.

■ Список використаних джерел

- Адорно, Т. Л. В. & Хоркхаймер, М. (1997). *Диалектика просвещения. Философские фрагменты* (Пер. М. Кузнецова). Центр гуманитарных технологий. <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5521> (Оригинал опубликован 1947).
- Арендт, Х. (2014). *Между прошлым и будущим. Восемь упражнений в политической мысли*. Издательство Института Гайдара.
- Бусол, К. (2013, 26 ноября). Искусство современное vs традиционное. *Art Ukraine*. <http://artukraine.com.ua/a/iskusstvo-sovremennoe-vs-tradicionnoe/#.Xjl3vNlzZdg>.
- Герчанівська, П. Є. (2015). *Культурологія* [Термінологічний словник]. Національна Академія керівних кадрів культури і мистецтв.
- Голубець, О. (2001). *Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття*. Академічний експрес.
- Джонсон, Р. (2012). Так что же такое культурные исследования? *Логос*, 1, 80–135.
- Єшкілев, В. (б. р.). Актуальна проблема в літературі. *Плерома. Глосарійний корпус*, випуск 3. Взято 6 лютого 2020 з <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/gk-av.htm>.
- Копієвська, О. Р. (2018). *Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)* [Дисертація доктора культурології, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв].
- Копієвська, О. Р. (2019). Культурні практики в дискурсі CULTURAL STUDIES. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 49–53.
- Немченко, Л. (2015). Современные художественные практики: перекодирование публичных пространств. *Топографии популярной культуры*. <https://public.wikireading.ru/162687>.
- Радинський, О., & Злобіна, Т. (2010, 8 июня). Контемпораріарт та актуальне мистецтво. *Спільне = Commons*. <https://commons.com.ua/uk/kontemporariart-ta-aktualne-mistets/>.
- Русаков, С. С., & Ткачук, Н. М. (2016). Британський та американський напрями Cultural Studies: компаративний аналіз. *Гілея: науковий вісник*, 115, 157–162.
- Сидор-Гібелінда, О. (2008). *Українці на Венеційській бієнале: сто років присутності*. Наш час.
- Уильямс, Р. (1958). *Культура обыденна* https://www.academia.edu/20109753/Уильямс_Р_Культура_обыденна_1958

■ References

- Adorno, T. L. W., & Horkheimer, M. (1997). *Dialektika prosveshcheniia. Filosofskie fragment [Dialectics of Enlightenment. Philosophical fragments]* (Trans. M. Kuznetsova). Center

- for Humanitarian Technologies. <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5521>(Original work published 1947) [in Russian].
- Arendt, H. (2014). *Mezhdru proshlym i budushchim. Vosem uprazhnenii v politicheskoi mysli [Between the past and the future. Eight exercises in political thought]* Izdatelstvo Instituta Gaidara [in Russian].
- Busol, K. (2013, November 26). Iskusstvo sovremennoe vs traditsionnoe [Contemporary vs traditional art]. *Art Ukraine*. <http://artukraine.com.ua/a/iskusstvo-sovremennoe-vs-tradicionnoe/#.Xjl3vNlzZdg> [in Russian].
- Herchanivska, P. (2015). *Kulturolohiia [Cultural Studies]* [Terminological dictionary]. National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts [in Ukrainian].
- Holubets, O. (2001). *Mizh svobodoiu i totalitaryzmozom. Mystetske seredovyshe Lvova druhoi polovyny XX stolittia [Between freedom and totalitarianism. The artistic environment of Lviv in the second half of the twentieth century]*. Akademichnyi ekspres [in Ukrainian].
- Johnson, R. (2012). Tak chto zhe takoe kulturnye issledovaniia? [What is the cultural research after all?]. *Logos*, 1, 80–135 [in Russian].
- Kopiievka, O. R. (2018). *Transformatsiini protsesy v kulturnykh praktykakh Ukrainy: hlobalnyi, hlokalnyi kontekst ta lokalni osoblyvosti (kinets XX – pochatok XXI st.) [Transformational Processes in the Cultural Practices of Ukraine: Global, Glocal Context and the Local Particularities (the end of the 20th – the beginning of the 21st centuries)]* [Doctoral Dissertation, National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts] [in Ukrainian].
- Kopiievka, O. R. (2019). Kulturni praktyky v dyskursi CULTURAL STUDIES [Cultural practices in the discussion of CULTURAL STUDIES]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 49–53 [in Ukrainian].
- Nemchenko, L. (2015). Sovremennye khudozhestvennye praktiki: perekodirovanie publicnykh prostranstv [Contemporary Art Practices: Transcoding Public Spaces]. *Topografii populyarnoy kulturyi*. <https://public.wikireading.ru/162687> [in Russian].
- Radynskiy, O., & Zlobina, T. (2010, June 8). Kontemporari art ta aktualne mystetstvo [Contemporary art and contemporary art]. *Commons* <https://commons.com.ua/uk/kontemporariart-ta-aktualne-mistets/> [in Ukrainian].
- Rusakov, S. S., & Tkachuk, N. M. (2016). Brytanskyi ta amerykanskyi napriamy Cultural Studies: komparatyvnyi analiz [British and American Cultural Studies: comparative analysis]. *Hileia: naukovyi visnyk*. 115, 157–162 [in Ukrainian].
- Sydoor-Hibelinda, O. (2008). *Ukrainci na Venetsiiskii bienale: sto rokiv prysutnosti [Ukrainians at the Venice Biennale: One hundred years of presence]*. Nash chas [in Ukrainian].
- Williams, R. (1958). *Kultura obyidenna [Non-scientific Culture]*. https://www.academia.edu/15992807/Уильямс_Р._Культура_обыденна [in Russian].
- Yeshkiliev, V. (n.d.). Aktualnoho problema v literaturi [The topical issue on the literature]. *Pleroma. Glossary building*, Vol. 3. Retrieved February 6, 2020, from <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/gk-av.htm> [in Ukrainian].

CONTEMPORARY ART AND CULTURAL PRACTICES AND PROCESSES IN SCIENTIFIC DISCOURSE

Nadiia Babii

*PhD in Art Studies, Associate Professor,
ORCID: 0000-0002-9572-791X, e-mail: nbabij26@gmail.com,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Abstract

The purpose of the article is to specify the definition of relevant terms and concepts in the paradigm of applied cultural studies. The article reviews the concepts of “cultural practices and processes”, “art practices”, “art processes” and issues regarding the term definition and their combination. It defines “Cultural Science”, “Cultural Studies”, and “Culturology”, and places art practices in cultural discourse and “contemporary issue” in the system of the contemporary art research. Thus, at the present stage, it is essential to consider the art and cultural research issues because of their crucial social point. The research methodology applies methods of the system-wide cultural approach, in particular, the method of synthesis, which has helped to compare and generalise research sources and literature; system method for analysis of cultural aspects of art processes. Thus, with the help of the methods mentioned above, we collected the existing theories on an appreciation of the issue’s properties and gave scientific credence to it. The scientific novelty of the article is to express a comprehensive definition of “contemporary art and cultural practices and processes”; to clarify the role of the object in interdisciplinary research using the analysis of the international and domestic scientific discussion of theoretical and practical research of art and cultural practices. Conclusions. Thus, researching Cultural Studies as an interdisciplinary field that examines the ties between political and social relations and the impact of cultural processes in general, we propose an author’s definition of “contemporary art and cultural practices and processes”. By them, we imply the civil significant and the incredibly innovative aesthetic activity of a person/people associated with the creation of art pieces, their acquisition by public spaces, preservation, permanent application or demonstration, as well as a qualitative change in the states or phenomena of art forms, systems, objects, interactions that occur during the development of global or definite society culture, and are considered up-to-date at the time of their emergence and generate an acute social resonance. Contemporary art and cultural processes are characterised by uniqueness, and their variability is determined by a combination of conditions and circumstances. For this purpose, they are dynamic forms, and art and cultural practices can be treated as artefacts of these forms.

Keywords: contemporary art issues; art and cultural practices; art and cultural processes

■ АКТУАЛЬНЫЕ КУЛЬТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ПРАКТИКИ И ПРОЦЕССЫ: ПРОБЛЕМАТИКА НАУЧНОГО ДИСКУРСА

■ Бабий Надежда Петровна

■ *Кандидат искусствоведения, доцент,*

ORCID: 0000-0002-9572-791X, e-mail: nbabij26@gmail.com,

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника,

Ивано-Франковск, Украина

■ Аннотация

Цель статьи – конкретизация определения актуальных терминов и понятий в парадигме прикладных культурологических исследований. В статье исследуются понятия «культурные практики и процессы», «художественные практики», «арт-процессы» и проблемы в определении сроков и их комбинационного сочетания. В частности: «Культурология», «Cultural Studies», «Culturology» и определения места художественных практик в культурологическом дискурсе и «актуального» в системе исследования современного искусства. Итак, на сегодняшнем этапе, актуальной становится проработка проблематики культурных исследований с учетом их острой социальной значимости. Методология исследования: применены методы, соответствующие системному культурологическому подходу, в частности метод синтеза, который помог сопоставить и обобщить научные источники и литературу; системный метод для анализа культурологических аспектов художественных процессов. Таким образом, с помощью заявленных методов собраны и научно обоснованы существующие теории относительно понимания отдельных качеств определенной проблемы. Научная новизна работы заключается в том, что в ней на основе анализа международной и отечественной научной дискуссии теоретических и практических исследований культурных и художественных практик сформулировано комплексное определение «актуальные культурно-художественные практики и процессы»; выяснена роль объекта в междисциплинарных исследованиях. Выводы. Итак, изучая Cultural Studies как междисциплинарную область, которая исследует взаимосвязь политических, общественных отношений и влияния на них культурных в общем смысле процессов предлагаем авторское определение «актуальные культурно-художественные практики и процессы». Под ними мы понимаем гражданско значимую, остро экспериментальную эстетическую деятельность человека / людей, связанную с созданием произведений искусства, их освоением в общественных пространствах, хранением, перманентным применением или демонстрацией, а также качественное изменение состояний или явлений художественных форм, систем, объектов, взаимодействий, происходящих в ходе развития общей или конкретной культуры общества, которые считаются современными на момент их возникновения и порождают острый социальный резонанс. Актуальные культурно-художественные процессы характеризуются уникальностью, а их вариантность определяется сочетанием условий и обстоятельств протекания. В этом смысле они являются динамическими формами, а культурно-художественные практики могут рассматриваться как артефакты этих форм.

■ **Ключевые слова:** актуальное в искусстве; культурно-художественные практики; культурно-художественные процессы